

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ**

Nauczyciel: mgr Justyna Kożar-Rozpara

I. Jawność ocen.

1. Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego zapoznaje uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) z:
  - a) wymaganiami edukacyjnymi niezbędnymi do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania,
  - b) sposobami sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
  - c) zasadami, trybem i terminami informowania uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanych ocenach śródrocznych i rocznych.
2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców, odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym. Uczeń oceniany jest na bieżąco i rytmicznie. Ocena końcowa nie jest średnią ocen cząstkowych.
3. Oceny z ustnych form sprawdzania wiedzy i umiejętności nauczyciel uzasadnia ustnie w obecności klasy, wskazując dobrze opanowaną wiedzę lub sprawdzaną umiejętność, braki w nich oraz przekazuje zalecenia do poprawy. Na zakończenie lekcji uczeń ma prawo do wniesienia prośby o wpisanie uzasadnienia w zeszyte szkolnym. Nauczyciel realizuje prośbę ucznia najpóźniej w terminie dwóch dni od daty jej skierowania.
4. W przypadku wątpliwości uczeń i rodzice (opiekunowie) mają prawo do uzyskania dodatkowego uzasadnienia oceny, o której mowa w punkcie 3. Dodatkowe uzasadnienie nauczyciel przekazuje bezpośrednio zainteresowanej osobie w czasie konsultacji w wyznaczonych godzinach i dniach tygodnia lub podczas indywidualnych spotkań z rodzicem.
5. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczniów przedstawiane są do wglądu uczniom na zajęciach dydaktycznych. Prace pisemne uczniów nauczyciel uzasadnia ustnie wskazując:
  - a) wiadomości i umiejętności opanowane przez ucznia w porównaniu z wymaganiami edukacyjnymi z obszaru sprawdzanego testem, sprawdzianem lub klasówką,
  - b) w jaki sposób uczeń powinien nadrobić braki oraz jakiego zakresu one dotyczą.
6. Rodzice (prawni opiekunowie) mają możliwość wglądu w ocenione i sprawdzone pisemne prace dzieci na najbliższym po sprawdzianie dyżurze nauczycieli, na zebraniach ogólnych i konsultacjach w wyznaczonych godzinach i dniach tygodnia. Prace pisemne można również udostępniać uczniom do domu w celu zaprezentowania ich rodzicom (prawnym opiekunom). Okazane prace wraz z podpisem rodzica (prawnego opiekuna) zwracane są nauczycielowi w ciągu 3 dni.
7. Sprawdzone i ocenione prace klasowe są archiwizowane do końca roku szkolnego.

II. Obszary podlegające ocenie.

1. Wiedza o języku:
  - składnia i fleksja,
  - części mowy i ich funkcja w zdaniu,
  - fonetyka,
  - słowotwórstwo i słownictwo,
  - znaczenie i stosowanie związków frazeologicznych.
2. Wiedza o literaturze:
  - znajomość treści omawianych utworów literackich,
  - rozróżnianie gatunków literackich, wskazywanie ich cech charakterystycznych,
  - elementy analizy i interpretacji utworów literackich,
  - właściwe posługiwanie się terminologią.
3. Formy wypowiedzi:
  - poprawne redagowanie różnych form wypowiedzi: opowiadanie, opis, streszczenie, notatka, sprawozdanie, charakterystyka; wybrane formy użytkowe, np. list, kartka pocztowa, ogłoszenie, życzenia, zaproszenie, przepis, instrukcja obsługi,

- konstruowanie wypowiedzi ustnej i doskonalenie form komunikacji.
- 4. Ortografia i interpunkcja.
- 5. Aktywność.
- 6. Umiejętność pracy w grupie.
- 7. Samodzielność w zdobywaniu informacji – korzystanie ze słowników, encyklopedii, mediów.
- 8. Oryginalność i pomysłowość w prezentowaniu swych działań twórczych.
- 9. Estetyka prac. i zeszytu.
- 10. Kultura języka.

III. Sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów – ocenianie.

1. Formy ustne:
  - a) opowiadanie,
  - b) recytacja poezji lub fragmentu prozy,
  - c) prezentacja,
  - d) czytanie tekstów,
  - e) udział w dyskusji, debata.
2. Formy pisemne:
  - a) kartkówka,
  - b) sprawdzian,
  - c) test,
  - d) dyktando,
  - e) ćwiczenia, zadania, wypracowania, konkursy,
  - f) prowadzenie dokumentacji pracy na lekcji (karty pracy).
3. Aktywność na zajęciach:
  - a) praca samodzielna,
  - b) praca w grupie (organizacja pracy w grupie, komunikacja w grupie, zaangażowanie, sposób prezentacji, efekty pracy),
  - c) odgrywanie ról, drama,
  - d) inne formy aktywności (gra dydaktyczna, quiz,)
4. Prace domowe (formy):
  - a) ćwiczenia;
  - b) własna twórczość – wytwory literackie, plastyczne,
  - c) wypracowanie literackie;
5. O ilości i wyborze poszczególnych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w danej klasie decyduje nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne, mając na uwadze systematyczność i różnorodność oceniania.

IV. Ocenianie wypowiedzi ustnych i pisemnych.

1. Podczas wypowiedzi ustnej ocenie podlega:
  - poprawność merytoryczna i językowa,
  - samodzielność odpowiedzi,
  - umiejętność jasnego, precyzyjnego wyrażania myśli,
  - płynność i odpowiednie tempo mówienia.
2. W wypowiedziach pisemnych oceniane są:
  - poziom merytoryczny (zrozumienie tematu, zgodność treści z tematem, dobór materiału i jego wykorzystanie w pracy, wnioskowanie, uzasadnianie sądów, wartościowanie),
  - poziom językowy (zgodne z normą posługiwanie się fleksją, frazeologią i składnią, dobór słownictwa, poprawność ortograficzna i interpunkcyjna),
  - poziom kompozycyjny (posługiwanie się określoną formą wypowiedzi, spójność tekstu i estetyka pracy).

V. Zasady informowania uczniów o planowanych sprawdzianach.

1. Za pomocą „kartkówki” nauczyciel może kontrolować bez zapowiedzi wiedzę uczniów z trzech ostatnich lekcji.
2. Prace pisemne z ostatniego działu nauczyciel jest zobowiązany zapowiedzieć **1 tydzień wcześniej**, termin winien być odnotowany w dzienniku, nauczyciel zobowiązany jest określić zakres wiadomości i umiejętności, których sprawdzian będzie dotyczył.
3. Recytacja poezji lub fragmentu prozy musi być zapowiedziana przynajmniej **tydzień wcześniej** (informacja ta nie musi być zapisana w dzienniku).
4. Termin zwrotu ocenionych testów i kartkówek nie może być dłuższy niż jeden tydzień, prac klasowych – dwa tygodnie.

VI. Przygotowanie lub nieprzygotowanie do zajęć lekcyjnych.

1. Uczeń ma prawo dwa razy w ciągu semestru nie przygotować się do zajęć (nie mieć pracy domowej), o czym powinien poinformować nauczyciela przed lekcją. Kolejne nieprzygotowanie do zajęć oznacza ocenę niedostateczną. Prawo do nieprzygotowania nie przysługuje uczniom w przypadku zapowiedzianych z tygodniowym wyprzedzeniem sprawdzianów, klasówek, recytacji. Nie przygotowanie ucznia do lekcji nauczyciel oznacza w swojej dokumentacji symbolem „np”.
2. Nieprzygotowania, o których mowa w punkcie 1 nie mają wpływu na ocenę śródroczną i roczną.
3. Uczeń ma prawo do zwolnienia z odpowiedzi, sprawdzianu, kartkówki przez okres dwóch dni, po co najmniej tygodniowej usprawiedliwionej nieobecności.
4. Udział w uroczystościach i przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę nie stanowi podstaw do nieprzygotowywania się do zajęć.
5. Uczeń przygotowujący się, do co najmniej drugiego etapu konkursu przedmiotowego bezpośrednio przed eliminacjami może być zwolniony z odpowiedzi lub kartkówki.
6. W trudnych przypadkach losowych, uczeń może zostać zwolniony z odpowiedzi poza w/w przypadkami.
7. Uczeń jest zobowiązany do prowadzenia zeszytu przedmiotowego. Notatki z lekcji, na których był nieobecny, muszą być uzupełnione najpóźniej w ciągu siedmiu dni po powrocie do szkoły.
8. Pisemne prace domowe muszą być wykonane w zeszycie przedmiotowym. Brak zeszytu oznacza brak zadania domowego.
9. Uczeń powinien posiadać na lekcji podręcznik, ćwiczeniówkę oraz inne pomoce zalecane przez nauczyciela. Ich brak równoznaczny jest z nieprzygotowaniem się do lekcji i skutkuje oceną niedostateczną.

VII. Skala stosowanych ocen.

1. Ocenę bieżącą i klasyfikacyjną (śródroczne i roczne) ustala się w stopniach wg następującej skali:
  - celujący – 6,
  - bardzo dobry – 5,
  - dobry – 4,
  - dostateczny – 3,
  - dopuszczający – 2,
  - niedostateczny – 1.
2. W zeszytach przedmiotowych i w ocenianiu bieżącym prac pisemnych stosowanie są skróty:
  - cel – celujący
  - bdb – bardzo dobry
  - db – dobry
  - dst – dostateczny

- dop – dopuszczający
  - ndst – niedostateczny.
3. Stosuje się znak „+” i znak „-” przy stopniach w ocenianiu bieżącym z wyłączeniem oceny celującej i niedostatecznej. Znak „+” stosuje się w przypadku, jeżeli odpowiedź lub praca pisemna spełnia wymogi oceny niższej, a nie spełniają wszystkich wymogów oceny wyższej. Znak „-” stosuje się w sytuacjach, gdy odpowiedź lub praca pisemna nie spełnia wszystkich wymogów oceny wyższej, ale spełnia zdecydowanie wymogi oceny niższej.

VIII. Zasady przeliczania uzyskanych punktów na ocenę szkolną.

1. Sprawdziany oceniane są według skali punktowej określonej przez nauczyciela i przeliczone są skalą procentową odpowiadającą skali ocen:
  - 0-30% – niedostateczny (ndst),
  - 31-50% – dopuszczający (dop),
  - 51-75% – dostateczny (dst),
  - 76-90% – dobry (db),
  - 91-95% – bardzo dobry (bdb),
  - 96-100% – celujący (cel).
2. Sprawdziany z niewielkiego zakresu wiedzy i kartkówki:
  - 0-30% – niedostateczny
  - 31-50% – dopuszczający
  - 51-75% – dostateczny
  - 76-90% – dobry
  - 91-100% – bardzo dobry
3. Kryteria oceny sprawdzianów ortograficznych:
  - bezbłędnie – celujący,
  - bezbłędnie, ew. 1 błąd interpunkcyjny – bardzo dobry
  - 1 błąd zasadniczy – dobry,
  - 2-3 błędy zasadnicze – dostateczny,
  - 4-5 błędów zasadniczych – dopuszczający,
  - 6 błędów zasadniczych – niedostateczny
  - 2 błędy drugorzędne = 1 błąd zasadniczy
  - 3 błędy interpunkcyjne = 1 błąd zasadniczy
4. Ocenę za pracę w grupie może otrzymać cała grupa lub indywidualni uczniowie.
5. Najważniejsze są oceny:
  - ze sprawdzianów,
  - prac klasowych,
  - dyktand,
  - kartkówek i odpowiedzi,
6. Druga z kolei kategoria ważności to ocena z:
  - zadań domowych,
  - aktywności,
  - recytacji,
  - konkursów.

IX. Zasady, tryby i terminy poprawiania ocen bieżących, śródrocznych i rocznych.

1. Uczeń zobowiązany jest zaliczyć wszystkie przewidziane w semestrze sprawdziany.
2. W przypadku nieobecności usprawiedliwionej termin zaliczenia sprawdzianu wynosi 2 tygodnie.
3. Uczeń ma możliwość jednokrotnej poprawy oceny ze sprawdzianu w terminie do dwóch tygodni.

4. Ocena z poprawy jest ważniejsza od oceny ze sprawdzianu, ale obie wstawiane są do dziennika lekcyjnego. Przy poprawianiu oceny obowiązuje zakres materiału, jaki obowiązywał w dniu pisania sprawdzianu.
5. Pozostałe oceny powinny być poprawione na bieżąco poprzez zdobywanie lepszych ocen cząstkowych za te formy pracy.
6. Uczniowie chcący poprawić ocenę śródroczną lub roczną mają taką możliwość po wcześniejszym ustaleniu z nauczycielem zakresu materiału i formy poprawy.
7. Uczeń zagrożony oceną niedostateczną semestralną lub roczną ma możliwość jej poprawienia. Chęć poprawy zgłasza najpóźniej na 7 dni przed posiedzeniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej, ustala z nauczycielem zakres materiału i formę poprawy. Ostatni termin poprawienia oceny upływa na jeden dzień przed posiedzeniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej

X. Sposoby informowania rodziców o ocenach bieżących, postępach i trudnościach ucznia w nauce.

1. Informacje o postępach i trudnościach ucznia w nauce przekazywane są w następujący sposób:
  - na zebraniach ogólnych z rodzicami;
  - na spotkaniach konsultacyjnych indywidualnych z nauczycielami (inicjowane zarówno przez rodzica, jak i nauczyciela);
  - podczas wyznaczonych dyżurów nauczycielskich;
  - pisemnie:
    - a) notatką w dzienniczku ucznia lub zeszyte przedmiotowym (wymagany podpis rodziców),
    - b) informacją do rodziców (lub prawnych opiekunów) o przewidywanych niedostatecznych ocenach klasyfikacyjnych i nagannej ocenie zachowania ucznia, w terminie 30 dni przed konferencją klasyfikacyjną,
    - c) listem gratulacyjnym,
  - telefonicznie (w wyjątkowych sytuacjach wymagających natychmiastowego kontaktu z rodzicem (prawnym opiekunem)).

XI. Klasyfikacja. Zasady, tryby i terminy informowania uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanych ocenach śródrocznych i rocznych.

1. Śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne ustala nauczyciel prowadzący na podstawie systematycznej oceny pracy uczniów z uwzględnieniem oceny bieżącej.
2. Ocena roczna uwzględnia ocenę z pierwszego i drugiego okresu.
3. Niedopuszczalne jest ustalenie oceny klasyfikacyjnej na podstawie jednorazowego sprawdzianu wiedzy na koniec okresu.
4. Na miesiąc przed śródrocznym i rocznym posiedzeniem klasyfikacyjnym nauczyciel zobowiązany jest poinformować ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanej dla ucznia śródrocznej i rocznej ocenie niedostatecznej bądź ewentualnym braku możliwości dokonania klasyfikacji ucznia.
5. Stosuje się następujące formy powiadamiania rodziców:
  - a) wpis informacji do zeszytu przedmiotowego ze zwrotnym potwierdzeniem przyjęcia wiadomości potwierdzonej podpisem rodzica;
  - b) ustne przekazanie informacji w czasie rozmowy indywidualnej z rodzicem, potwierdzonej wpisem do dziennika i podpisem rodzica,
  - c) wysyłanie pisma listem poleconym przez sekretariat Szkoły.
6. Na dwa tygodnie przed śródrocznym i rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel zobowiązany jest do poinformowania ucznia o przewidywanych dla niego ocenach śródrocznych i rocznych.

7. Informację o ocenie przewidywanej przekazuje się w formie ustnej w obecności klasy, nieobecność ucznia w tym czasie w szkole nie obliguje nauczyciela do innej formy przekazania informacji.
8. Przewidywaną ocenę śródroczną i roczną nauczyciel prowadzący wpisuje do dziennika długopisem w ostatnią kratkę przed oceną klasyfikacyjną śródroczną i roczną.

XII. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana rocznej (śródrocznej) oceny klasyfikacyjnej.

1. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo wnioskować do nauczyciela o podwyższenie oceny w terminie nie dłuższym niż 3 dni od otrzymania informacji o przewidywanej dla ucznia rocznej (śródrocznej) oceny klasyfikacyjnej.
2. Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień i tylko w przypadku, gdy co najmniej połowa uzyskanych przez niego ocen częściowych jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub jest od niej wyższa.
3. Warunkiem ubiegania się o wyższą niż przewidywana roczną (śródroczną) ocenę klasyfikacyjną jest:
  - a) regularne uczęszczanie na zajęcia lekcyjne (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
  - b) usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach;
  - c) przystąpienie do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych;
  - d) uzyskanie ze wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych ocen pozytywnych (wyższych niż ocena niedostateczna), również w trybie poprawy ocen niedostatecznych;
  - e) skorzystanie z możliwości poprawy ocen częściowych;
  - f) skorzystanie ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy.
4. W przypadku niespełnienia któregokolwiek z warunków wymienionych w punkcie 3 prośba ucznia lub rodzica (prawnego opiekuna) zostaje odrzucona, a wychowawca lub nauczyciel odnotowuje przyczynę jej odrzucenia w dzienniku lekcyjnym.
5. W przypadku spełnienia przez ucznia wszystkich warunków wymienionych w punkcie 3 najpóźniej na 7 dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej uczeń przystępuje do poprawy oceny, zgodnie z warunkami ustalonymi i podanymi przez nauczyciela na początku roku szkolnego.
6. Ostateczna ocena roczna (śródroczna) nie może być niższa od oceny proponowanej, niezależnie od wyników poprawy, do której przystąpił uczeń.
7. O ostatecznej decyzji nauczyciel informuje pisemnie ucznia oraz rodziców (prawnych opiekunów) przez wpis oceny do zeszytu. Wymagany jest zwrotny podpis oceny przez rodziców (prawnych opiekunów).

XIII. Zapisy skrótowe stosowane w dzienniku lekcyjnym.

- bz. – brak zeszytu,
- np. – nieprzygotowanie do zajęć,
- nb. – nieobecny,
- odp. – odpowiedź ustna,
- spr. – sprawdzian,
- pr dom. – praca domowa,
- akt. – aktywność.

XIV. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny.

Ocena celująca

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,

- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocena dobra

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,

- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

XV. Dostosowanie wymagań edukacyjnych.

1. Uczniowie posiadający opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Uczniowie o inteligencji niższej niż przeciętna:

- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie lektury,
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zajęcia w ramach zespołu dydaktyczno-wyrównawczego,
- zezwalanie na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach,
- dyktanda indywidualne przeprowadzane w wolniejszym tempie,

- zwiększenie ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

Uczniowie słabosłyszący:

- zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Umożliwienie dziecku odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust,
- należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat,
- nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszące. W przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce,
- dziecko niedosłyszące powinno siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.,
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy m.in. zapisanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat na lekcji historii itp.,
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze,
- konieczne jest aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,
- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu,
- z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki, dlatego z pomocą rodziców czyta całą lekturę lub tylko wskazany rozdział. Dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które dziecko powinno przygotować odpowiedzi – czytając wcześniej lekturę,
- dziecko czytając lekturę, krótkie opowiadanie – może założyć swój słowniczek niezrozumiałych zwrotów,
- pisanie ze słuchu jest najtrudniejszą formą pisania, dlatego należy stosować ćwiczenia w pisaniu ze słuchu tylko wyrazów lub zdań, wcześniej z dzieckiem utrwalonych, w oparciu o znane mu słownictwo. Jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszącemu duże trudności można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu.
- Mogą to być ćwiczenia polegające na:
  - układaniu zdania z podanej rozsypanki wyrazowej do treści obrazka,
  - przepisywaniu zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami,
  - porządkowaniu loteryjki gramatyczno-ortograficznej z utrwaleniem znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych – dobieraniem odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę,

- przy ocenie prac pisemnych dziecka nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy. Błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej oraz ukierunkowania rodziców do dalszej pracy w domu. Błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,
- uczeń niedosłyszający jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania, ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszającym. Przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Dysgrafia:

1. Stawiamy takie same wymagania merytoryczne jak innym uczniom oraz stosujemy specjalne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:
  - odczytanie pracy przez ucznia,
  - pytanie ustne ze sprawdzanego zakresu materiału,
  - pisanie drukowanymi literami,
  - pisanie na komputerze.

Dysortografia:

1. Klasyczne dyktanda zastąpić sprawdzianami polegającymi na uzasadnianiu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika. W żadnym wypadku dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki.

Dysleksja:

- nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania,
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów,
- czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych",
- raczej nie angażować do konkursów czytania,
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
- częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,
- dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty z lukami lub pisanie z pamięci,
- dyktanda sprawdzające można organizować indywidualnie,
- błędów nie omawiać wobec całej klasy,
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażeń i zwrotów,
- nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach,

- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.),
- dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie,
- pozwalać na wykonywanie prac na komputerze,
- usprawniać zaburzone funkcje - zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.